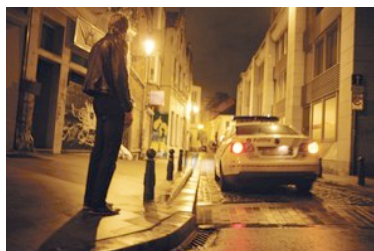

STADSNIEUWS

donderdag 04 december 2008

Jonge prostitués gaan cyber

Danny Vileyn © Brussel Deze Week
Straatprostitutie door jongeren is onzichtbaar geworden voor politie en straathoekwerkers

Brussel - Tegenwoordig zie je op een doordeweekse avond aan het Fontainasplein nog hooguit een paar straatprostitués. Mobiele telefoon en internet hebben ervoor gezorgd dat jonge (mannelijke) prostitués in de beslotenheid van hun kamer of chatroom op zoek gaan naar klanten. Adzon, de vereniging die prostitués vijftien jaar lang geholpen heeft, stopt ermee.

Toen Adzon in 1992 boven de doopvont werd gehouden, was de nationale media-aandacht overweldigend, en in minder dan twee jaar tijd was de vereniging een begrip in Vlaams Brussel én in Vlaanderen. Adzon was de eerste vereniging in het land die mannelijke, overwegend jonge prostitués hulp bood: gratis medische tests en zorg, voor de daklozen een tijdelijk onderkomen, en hulp bij het zoeken naar een optrekje en werk.

De eerste jaren kwamen de straathoekwerkers van Adzon jaarlijks met meer dan honderd nieuwe prostitués in contact. In 2000 waren er dat nog zestig, in 2007 nog maar 25. "Gs en internet hebben de jonge prostitués van straat gehaald," zeggen Herwig Teugels, voorzitter van het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) Mozaïek en oprichter van Adzon, en CAW-directeur Koen Van den Abeele. Brussel was in het begin van de jaren 1990 een pionier, nadien volgden Vlaamse steden als Antwerpen, Gent, Oostende en zelfs Diest.

Nu Adzon ermee ophoudt, blijft alleen Antwerpen met zijn Boysproject over. "In Brussel is straathoekwerk niet langer het juiste antwoord, maar we hebben met Adzon goed werk geleverd," vindt Herwig Teugels.

Vijftien jaar geleden, herinnert Teugels zich – van 1992 tot 2000 heeft hij zelf straathoekwerk gedaan –, strekte de jongerenprostitutie zich uit van de cafés rond Fontainas tot aan de Beurs. "Als beginnend straathoekwerker die het milieu niet kende, legde ik in 1992 mijn eerste contacten in Le Carrousel aan het Fontainasplein." Le Carrousel was vele jaren een goed draaiend café, met in de vooravond pendelaars die een pint kwamen pakken voor ze huiswaarts togen, en een levendig terras 's zomers. Toen de prostitués er al te nadrukkelijk hun plaats opeisten, werd het café gesloten. Nu zit er een wassalon. In de buurt blijft er maar één café waar regelmatig prostitués te vinden zijn. Met de sluiting van de Coucou Bar aan de Olivetenhof is ook de laatste echte travestietenbar verdwenen.

In vijftien jaar tijd zijn de late tieners en jonge twintigers van straat verdwenen, ze zitten aan hun pc te chatten. "Dat het internet jongerenprostitutie vergemakkelijkt, heeft ook Chik Focus onlangs met een studie aangetoond," zegt Herwig Teugels. Dat onderzoek ging uit van de vaststelling dat jongerenprostitutie op straat voor politie en straathoekwerkers onzichtbaar is geworden. En dat geldt niet alleen voor de straat, het geldt ook voor de Brusselse stations - Zuid en Centraal - waar Adzon vijftien jaar geleden ook aan 'straathoekwerk' deed. Het was toen niet uitgesloten dat je als geïnformeerde observator jongeren opmerkte die niet meteen van plan waren de trein te nemen.

Aanleiding voor de oprichting van Adzon, vijftien jaar geleden, waren een paar onderzoeken besteld door de Brusselse regering – de ministers Jos Chabert (CVP toentertijd) en Vi Ancliaux (VU toentertijd) – en een alarmsignaal van de Brusselse politie die een 'prostitutienetwerkje' aan de Lemonnierlaan op het spoor was. Herwig Teugels was samen met priester-sociaal werker Johnny De Mot in contact gekomen met prostitués via Albatros, een organisatie die zich bezighoudt met thuislozen. In de jaren 1990 waren de tieners die r op het net hun seksuele diensten aanbieden in ruil voor een gsm, nog op straat te vinden. Nu net zo min als toen willen ze zich 'prostituée' noemen. Omdat er in de beginperiode zo ook minderjarige op straat prostitueerden, werkte Adzon samen met justitie en politie.

Ondertussen zijn de late tieners en jonge twintigers – 18 tot 25 jaar – die Adzon kent, in de minderheid (119), en de 25-plussers in de meerderheid (145), legt Koen Van den Abeele uit. De oudste prostituée is 59. "Maar dat is een grote uitzondering," zegt Herwig Teugels.

Adzon mag dan in 2007 maar met 25 nieuwe prostitués contact hebben kunnen leggen, het aantal mannen dat zich prostitueert, blijft toch aanzienlijk. Twee derde van de prostituée komt uit Oost-Europa of Noord-Afrika, maar er zijn een pak minder blijvers en veel minder vraag naar hulpverlening dan voorheen. Mensen zonder papieren, asielzoekers en vluchtelingen hebben een project, soms zijn ze op doortocht. Een aantal trekt, nog vaker dan voorheen, langs de Europese hoofdsteden. Herwig Teugels: "Tien jaar geleden trok een deel van de Adzon-ploeg naar Parijs op studiedag, een ander deel trok naar Amsterdam. De twee zijn toen jonge mannen tegengekomen die ook in Brussel tippelden."

Toen waren Oost-Europeanen vooral Roemenen; in 2007 waren bij de Oost-Europeanen de Bulgaren in de meerderheid (61 van de 83). Het cliché dat het grootste deel van de Brusselse prostitués (nog steeds) Roemenen zijn, klopt dus niet.

Van den Abeele vraagt zich ook af of je mannen die al tien jaar in de prostitutie werken, jaar na jaar hulp moet blijven bieden. "Het is een moeilijke ethische vraag, waarop ik niet onmiddellijk een antwoord heb, maar ze mag gesteld worden." Teugels pikt daarop in: "Welzijnswerk in 2008 vraagt ook een minimum aan inzet van de betrokkenen, de wil om er op eigen kracht bovenop te komen. Indertijd heb ik een prostituée niet minder dan zeventien keer geholpen om een appartementje te vinden. Keer op keer kon hij na twee, drie maanden zijn huur niet meer betalen. Ik kom hem af en toe nog tegen: hij heeft uiteindelijk zelf een woning moeten zoeken en woont er nu toch al zeven maanden."

Geen doelgroepen

Op integrale hulp hoeven mannelijke prostitués niet meer te rekenen, ze zullen het vanaf januari moeten doen met de straathoekwerkers die in de buurt actief zijn. Het straathoekwerk richt zich niet langer tot bepaalde doelgroepen (jongeren, prostitués, thuislozen, druggebruikers), maar wordt nu wijk per wijk georganiseerd. Mozaïek heeft samen met JES (het vroegere Jeugd en Stad), Dune en Diogenes een Brussels Overleg Straathoekwerk (Bros) opgericht. De straathoekwerkers van Mozaïek worden ingezet in Sint-Jooschaarbeek en Elsene. De kans is groot dat Diogenes de Vijfhoek – waar veel thuislozen in het straatbeeld aanwezig zijn – als territorium voor het straathoekwerk krijgt.

Het welzijnswerk is de afgelopen jaren sterk veranderd, zegt Herwig Teugels nog. Er wordt op Sensoa gerekend voor aidspreventie; het Sint-Pietersziekenhuis voert anonieme aidstests uit, en jongere prostitués passeren ook in Het Anker, bij Chez Nous en Sur le Toit voor een warme maaltijd. De overheid dringt ook steeds meer aan op een efficiënte en meetbare inzet van de middelen. Zo is Mozaïek (het CAW liet de naam Adzon al twee jaar geleden vallen) ook gestopt met online hulpverlening aan jonge prostitués. Koen Van den Abeele verklaart: "Je weet niet met wie je chat: is het een jongere die hulp vraagt of een klant die op informatie uit is?"

De prostitués zullen er (allicht) op achteruitgaan, andere groepen zullen erop vooruitgaan, hoopt Herwig Teugels dan maar. "De noden in Brussel zijn zeer groot. Na de rellen in Anderlecht hebben we ons afgevraagd waar onze straathoekwerkers - er zijn er meer dan twintig Nederlandstalige - waren," zegt Teugels. En Van den Abeele: "Er zouden tussen de acht- en de tienduizend schoolplichtige jongeren zijn die regelmatig niet naar school gaan. Als die cijfers kloppen, waar hangen die dan uit?"